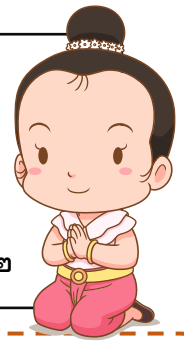

ใบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของบทละครเรื่องรามเกียรติ์
ตอนนารายณ์ปราบนนทก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ เรื่อง วรรณคดีวิจักขณ์ (๑)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก

๑. ความเป็นมา

บทละครเรื่องรามเกียรติ์เป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) ซึ่งรามเกียรติ์เป็นวรรณคดีไทยที่ได้รับอิทธิพลหรือเค้าโครงเรื่องมาจากวรรณคดีของชมพูทวีปในชื่อเรื่องว่า “นิทานพระราม” ต่อมาในภายหลัง (ประมาณ ๔๐๐ ปีก่อนคริสตกาล) จึงได้มีกวีท่านหนึ่งชื่อว่า ฤๅษี วาลมิกินำนิทานพระรามมาเรียบเรียงใหม่เป็นเรื่อง “รามายณะ” เมื่อไทยรับมาก็ได้เปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่องให้เป็นเรื่อง “รามเกียรติ์” มีเนื้อหาที่ให้ข้อคิดเตือนใจว่าเมื่ออำนาจตกอยู่ในมือของคนที่ขาดสติก็ย่อมจะเกิดผลร้ายตามมา และท้ายที่สุดธรรมะย่อมชนะอธรรม

ต่อมาสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) ได้ให้พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการที่มีความรู้ด้านอักษรศาสตร์ช่วยกันแต่งขึ้น บทละครเรื่องรามเกียรติ์ทรงพระราชนิพนธ์เสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๐ ถือเป็นฉบับที่สมบูรณ์ที่สุด มีเนื้อความถึง ๑๑๗ เล่มสมุดไทย รวมคำกลอนไม่ต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ คำกลอน จุดประสงค์ในการพระราชนิพนธ์เพื่อใช้ปลูกใจให้ข้าราชการและราษฎรเกิดความกล้าหาญ และใช้เป็นเครื่องมือในการสอนค่านิยมและอบรมศีลธรรมให้แก่ประชาชน

เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ กำเนิดตัวละครต่าง ๆ

ตอนที่ ๒ การเกิดศึกสงคราม

ตอนที่ ๓ พระรามกลับเข้าเมือง

๒. ประวัติผู้พระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช หรือรัชกาลที่ ๑ มีพระนามเดิมว่า ดั่ง หรือ ทองดั่ง เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๒๗๙ ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ แห่งอาณาจักรอยุธยา พระองค์เป็นบุตรคนที่ ๔ ของพระอักษรสุนทร (ทองดี) ข้าราชการกรมอาลักษณ์ กับท่านหยก ซึ่งเป็นธิดาของเศรษฐีจีน

พระราชกรณียกิจของพระองค์สร้างความปึกแผ่นมั่นคง บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข และเป็นรากฐานความเจริญของประเทศ ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ มีงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี รัฐบาลและประชาชนเห็นควรเฉลิมพระเกียรติให้ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ ๑) เป็น มหาราช คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้ใช้พระนามว่า “พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕

นอกจากนี้พระองค์ยังมีความสามารถในการพระราชนิพนธ์งานประพันธ์ต่าง ๆ ผลงานของพระองค์ ได้แก่ เพลงยาวรบพม่าที่ท่าดินแดง กฎหมายตราสามดวง บทละครเรื่องรามเกียรติ์ บทละครเรื่องอุณรุท

๓. ลักษณะการประพันธ์

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก มีรูปแบบคำประพันธ์เป็นกลอนบทละคร ซึ่งมีลักษณะบังคับเหมือนกับกลอนสุภาพ แต่งขึ้นเพื่อใช้เล่นละคร ต้องอาศัยทำนองขับร้องและเครื่องดนตรีประกอบ มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่อง ดังนี้

รายต้น

ใช้ในการเปิดเรื่อง พรรณนาถึงความเจริญรุ่งเรือง พระราชกรณียกิจ และสาเหตุของการพระราชนิพนธ์

กลอนบทละคร ใช้ในการดำเนินเรื่อง คำขึ้นต้นประกอบด้วย

๑) คำขึ้นต้น “มาจะกล่าวบทไป” ใช้เมื่อขึ้นตอนใหม่ หรือความใหม่ เปิดตัวละครใหม่

๑ มาจะกล่าวบทไป ถึงนนทกน้ำใจกล้าหาญ

ตั้งแต่พระสยามภูวนาถ ประทานให้ล้างเท้าเทวา...

๒) คำขึ้นต้น “เมื่อนั้น” ใช้กับตัวเอกของเรื่อง ตัวละครสูงศักดิ์ เช่น เทพเจ้า กษัตริย์

๑ เมื่อนั้น พระสยามภูวนาถเรื่องศรี

ได้ฟังนนทกพาที ภูมินิ่งนึกตรึกไป...

๓) คำขึ้นต้น “บัดนั้น” ใช้กับตัวบทละครรองหรือต่ำศักดิ์ เช่น เทวดา ยักษ์ทั่วไป

๑ บัดนั้น นนทกผู้ใจแกล้วกล้า

สิ้นเวลาเฝ้าเจ้าโลกา สำราญกายาแล้วเที่ยวไป...

โคลง

ใช้ในการจบเรื่อง ประกอบด้วย โคลงกระทู้ และ โคลงสี่สุภาพเพื่อบอกวัตถุประสงค์การแต่ง และบอกระยะเวลาการแต่ง

ตัวอย่าง

จบ เรื่องรามเมศมล้าง

อสุรพงศ์

บ พิตรธรรมิกทรง

แต่งไว้

ริ รำพร่ำประสงค์

สมโภช พระนา

บูรณ บำเรอสมยให้

อ่านร้องรำเกษม

